

Asia: VN/23566/2021

Lausuntopyyntö mielenterveys- ja päihdepalveluja koskevan lainsäädännön uudistamisesta

Taustatiedot

Onko vastaaja:

Muu järjestö

Mihin hyvinvointialueeseen vastaaja kuuluu (mikäli vastaaja on kunta tai kuntayhtymä tai hyvinvointialue):

Keski-Suomi

Vastaajatahon virallinen nimi:

Jyväskylän A-kilta ry

Vastauksen kirjanneen henkilön nimi ja mahdolliset yhteystiedot:

Satu Lahtinen

satu.lahtinen@a-kilta.net

0401317520

Jyväskylän A-kilta ry

Taitoniekantie 14 40740 Jyväskylä

Viranomaisille: mahdollisen lausuntovastauksen käsitelleen toimielimen nimi ja käsittelypäivämäärä:

-

1 Sosiaali- ja terveydenhuollon yhteiset palvelut

1.1 Onko sosiaali- ja terveydenhuollon yhteisiä palveluita koskevan pykälän (sosiaalihuoltolain 2 a §, terveydenhuoltolain 8 a §) sisältö tarkoituksenmukainen?

-

Perustele tarvittaessa kantasi:

-

2 Sosiaalihuollon palvelut

2.1 Onko yhteisösosiaalityötä koskevan pykälän (sosiaalihuoltolaki 7 a §) sisältö tarkoituksenmukainen?

Kyllä

Perustele tarvittaessa kantasi:

Yhteisösosiaalityön nosto sosiaalihuoltolakiin omaksi pykäläksi on kannatettava ja se sopii erittäin hyvin päihde- ja riippuvuuspalvelujen kokonaisuuteen. On hyvä, että tässä yhteydessä nostetaan esiin myös etsivän työn merkitys. Jää kuitenkin hieman epäselväksi, mitä yhteisösosiaalityöllä tässä tarkoitetaan. Onko kohderyhmänä vaikeimmassa asemassa olevat syrjäytymisvaarassa olevat vai onko kyse ehkä läpäisevästä työtöteestä, joka kohdistuu laajasti erilaisiin kohderyhmiin.

Perusteluosiossa (s. 104) todetaan, että ”Yhteistyö nuorisolakiin perustuvan kunnille vapaaehtoisen etsivän nuorisotyön kanssa on tärkeää nuorten tavoittamiseksi. Kun nuorisotyön tavoitteena on tavoittaa alle 29-vuotiaita työelämän ja koulutuksen ulkopuolella olevia tai muuten palveluihin pääsyyn tukea tarvitsevia, keskittyy sosiaalihuollon etsivä työ lähinnä tätä vanhempien palvelujen ulkopuolella olevien tavoittamiseen.” Tällöin olisi paikallisesti otettava huomioon erityisesti se, miten nuorisolain mukainen etsivä työ on kunnissa toteutettu. Jos sitä ei ole järjestetty, sosiaalihuollon etsivän työn tulee kohdistua myös alle 29-vuotiaisiin.

E erityisen tuen tarve on HE-luonnoksessa määritetty vamman/sairauden perusteella. Herääkin kysymys, tarvitaanko siis olemassa oleva diagnoosi tai päihteiden ongelmakäyttöä ennen kuin tukea on saatavilla tai sitä voidaan myöntää? Monilla tukea tarvitsevilla ongelmana on se, että he eivät ole koskaan saaneet mitään selkeää diagnoosia ja/tai arviointi/tutkimusjaksoa ei ole ollut saatavilla.

Ehdotamme, että tuen tarpeen määrittelyä laajennetaan siten, että pykälä muotoiltaisiiin “...sosiaali- ja terveystyöpalveluja sosiaalisen ongelman, kognitiivisen tai psyykkisen tai sosiaalisen toimintakyvyn heikkenemisen, häiriön, vamman tai sairauden, päihteiden ongelmakäytön...” Nykyisessä sosiaalihuoltolaissa muotoilu on ”usean yhtäaikaisen tuen tarpeen tai muun vastaavan synn vuoksi”

2.2 Onko mielenterveyden edistämistä koskevan pykälän (sosiaalihuoltolaki 7 b §) sisältö tarkoituksenmukainen?

Kyllä pääosin

Perustelee tarvittaessa kantasi:

Pykälä 7b ehdotetaan lisättäväksi 2 momentti:

Hyvinvoinnin edistämiseen kuuluu myös päihteettömyyden edistäminen ja haittojen vähentäminen. Ehkäisevästä päihdetyöstä ja sen kehittämisestä säädetään erikseen Laissa ehkäisevän päihdetyön järjestämisestä (253/2015). On tärkeää määritellä keinot, joilla toiminnan onnistumista ja vaikuttavuutta seurataan. Hyvä malli on ehkäisevän päihdetyön lain 5 §, jonka perusteella on nimettävä tehtävästä vastaava toimielin

2.3 Onko päihdetyön palveluna annettavan päiväkeskustoiminnan ja tilapäisen majoituksen pykälän (sosiaalihuoltolaki 24 §) sisältö tarkoituksenmukainen?

-

Perustelee tarvittaessa kantasi:

Nyt ehdotetussa esitysluonnoksessa tämän nykyisen voimassa olevan 24 § tilalle ehdotetaan uutta palvelua "Päiväkeskus ja tilapäinen majoitus päihdetyö palveluna" tulisi olemaan päihdetyön ainoana erityispalveluna. Ja vastaavasti edellä mainitun nykyisen päihdetyön pykälän sisältö siirrettäisiin sosiaalihuoltolain menettelyä tarkoittavaan 4 lukuun Sosiaalihuoltolain toteuttaminen uudeksi 33b § pykäläksi.

Tällä muutoksella heikennetään järjestämisvelvollisuuden piirissä olevaa sosiaalihuollon päihdetyön ja päihde- ja riippuvuuspalvelujen saatavuutta ja saavutettavuutta sekä asiakkaan asemaa ja oikeuksia saada sosiaalihuoltolain mukaisia päihde- ja riippuvuuspalveluja jatkossa myös sosiaalihuoltolain erityisiin päihdepalveluihin mm laituskuntoutukseen myös sosiaalihuollon arvioimana. Esitys heikentäisi jo vakiintuneeksi myös oikeuskäytännössä todettua päihdehuoltolain ja sosiaalihuoltolain perusteella oikeutta saada kuntoutusta laitospalveluissa (finlex-> oikeuskäytäntö-hallinto-oikeus-päihdehuolto).

Erytyislakia päihdehuoltolakia koskien palvelujen osalta niiden kumoamista ja niiden säännösten siirtämistä sosiaali- ja terveydenhuoltolakiin on ollut tarkoitus parantaa palveluja. Nyt esitysluonnos tällaisenaan näiltä osin ei toteuta tätä tavoitetta vaan päinvastoin.

Uutena HE esitysluonnoksessa esitetyn sosiaalihuoltolain 3 luvun 24 § tilalle esitämme säilytettäväksi sen nykyinen sisältö täydennettynä niiltä osin mitä päihdehuoltolain kumoaminen ja säännösten siirtäminen edellyttää, että tavoitteiden mukaisesti asiakkaan oikeudet toteutuu ja

asema paranee.

Perusteluna erityisesti raskaana olevien henkilöiden oikeudesta saada välittömästi riittävät päihteettömyyttä tukevat sosiaalihuollon palvelut on käytännössä havaitut ongelmatilanteet siinä, että kuntoutukseen pääsy on viivästynyt, kun apua on haettu. Usealla päihdeitä käyttävällä odottavalla äidillä on kontakti terveydenhuollon puolelle, mutta ei lähellekään kaikilla. Tämän vuoksi päihdeitä käyttävän odottavan äidin tulee päästä välittömästi tarpeitansa vastaavaan kuntoutuksen piiriin myös sosiaalipuolelta. Esimerkiksi alkoholia runsaasti käyttävä odottava äiti, joka ei ole katkaisuhoidon tarpeessa, tulee pystyä ohjaamaan välittömästi sosiaalisen kuntoutuksen piiriin, jossa päästään aloittamaan nopeasti työskentely sikiön suojelemiseksi äidin tukemisen rinnalla tarjoamalla tukea päihteettömyyteen sekä kiintymyssuhteen aktivoitumiseen vauvaan ja elämäntilanteen tasaamiseksi. Sosiaalipalvelut tarjoavat päihdekuntoutuksen lisäksi tukea kokonaisvaltaiseen muutokseen sekä päihdeettömän yhteisön, johon odottava äiti voi kiinnittyä ja saada tukea elämän kokonaisvaltaiseksi muuttamiseksi. Näissäkin tilanteissa on mahdollista saada myös terveydenhuollon palveluja tarvittaessa.

Muutosehdotus sosiaalihuoltolain Sosiaalipalvelut 3 luku 24 §:ksi:

Päihde- ja riippuvuuspalvelut

Päihde- ja riippuvuustyöllä vähennetään ja poistetaan päihteisiin ja riippuvuuskäyttämiseen liittyviä, hyvinvointia ja turvallisuutta vaarantavia tekijöitä sekä tuetaan päihdeettömyyttä ja riippuvuuskäyttäytymisestä irrottautumista. Tässä laissa tarkoitettuun sosiaalihuollon päihde- ja riippuvuustyöhön kuuluu:

1. ohjaus ja neuvonta;
2. edellä 14 §:ssä tarkoitetut sosiaalipalvelut joko yleisinä sosiaalipalveluina tai erityisesti päihdeiden käyttäjille tai riippuvuuskäyttäytymiseen suunnattuina palveluina

Raskaana olevalla henkilöllä on oikeus saada välittömästi riittävät päihdeettömyyttä tukevat sosiaalipalvelut.

Palveluja on annettava henkilön, hänen perheensä ja muiden läheisensä avun, tuen ja kuntoutuksen tarpeen perusteella.

Lapsen oikeudesta saada välittämättömät sosiaalipalvelut säädetään edellä 13 §:ssä.

Asiakkaan siirtyessä palvelusta toiseen, on kiinnitettävä erityistä huomiota palvelujen jatkuvuuteen

ja asiakasta on tarvittaessa avustettava palveluissa siirtymisessä.

Jos asiakkaalla on samanaikaisesti mielenterveys-, päihde- ja/tai riippuvuusongelma, on mielenterveys- ja päihdepalveluja järjestettävä hänelle samanaikaisesti

Päihde- ja riippuvuuspalvelut on suunniteltava ja toteutettava siten, että se muodostaa toimivan kokonaisuuden hyvinvointialueella tehtävän muun sosiaali- ja terveydenhuollon kanssa sekä hyvinvointialueella ja kunnissa tehtävän ehkäisevän päihdetyön kanssa.

Terveydenhuollon päihde- ja riippuvuustyön toteuttamisesta säädetään terveydenhuoltolain 28 §:ssä.

Lisäysehdotus edellä mainittuun liittyen

3 luvun

14 § Tuen tarpeisiin vastaavat sosiaalipalvelut lisätään

10) päihde- ja riippuvuustyö

10a) päiväkeskus- ja tilapäinen majoitus

11) mielenterveystyö

17 § sosiaalinen kuntoutus

x) -kohta mielenterveys- ja päihdetyön kuntouttavat avo- ja laitospalvelut sekä päihdeettömyyttä tukevat asumispalvelut

Lisäksi muutettava:

Mielenterveyspalvelut, mitkä tulee säilyttää myös nykyisen sosiaalihuoltolain systematiikan säilyttämiseksi 25 §:ssä ottaen huomioon, että terveydenhuoltolaissa on säädetty

Mielenterveyspalveluista 27 § ja Päihde- ja riippuvuuspalveluista 28 §. Palvelut tulee olla määritelty yhdenvertaisesti molemmissa laeissa.

Päiväkeskus ja tilapäinen majoitus päihdetyön palveluna:

Ehdotuksessa ainoana päihdetyön erityispalveluna järjestämisvelvollisuuden piirissä annettava "Päiväkeskus ja tilapäinen majoitus päihdetyön palveluna" kaventaisi yksistään asiakkaiden oikeutta laaja-alaiseen sosiaalihuollon päihdetyöhön. Siitä on kuitenkin tarpeen säätää, jotta kaikkein huonoimmassa asemassa olevilla oli paikka minne mennä, ilman että jää taivasalle.

Päiväkeskuspalvelussa ja tilapäisen majoituksen yhteydessä tulee järjestää palveluun sisältyvää ohjausta päihdepalveluihin ja opastusta muuhun henkilön avun tarpeeseen. Koska palvelussa on

mahdollista asioida anonyyminä, niistä ei anneta päätöstä toisin kuin ylläesitettyissä Päihde- ja riippuvuuspalveluista, kun ne on sijoitettuna sosiaalihuoltolain Sosiaalipalvelut 3 luvun 24 §: ään. Tämän vuoksi "Päiväkeskus ja tilapäinen majoitus päihdetyön palveluna" on syytä sekaannuksen välttämiseksi säätää omana pykälänään esimerkiksi 24 a §. Tällä tavoin säädettynä päiväkeskustoiminnasta säätäminen on kannatettavaa.

Näin ollen, mitä HE esitysluonnoksessa on esitetty päihde- ja riippuvuuspalveluista säädettäväksi 4 luvun Sosiaalihuollon toteuttaminen menettelyä koskevaan 33b§:ään voidaan poistaa. Menettelyyn liittyvistä asioista säädetään 4 luvun muissa pykälissä ja asiakkaan asemasta ja oikeuksista säädetyssä laissa, jotka tulevat sovellettavaksi sosiaalihuoltolain kaikkien kohderyhmien osalta ja siten myös päihde- ja riippuvuuspalveluiden asiakkaiden kohdalla.

Myös terveydenhuoltolain nykyinen päihdetyön 28 § on säilytetty tarkennettuna, otsikkomuutoksella ja parantamalla pykälää (kysymykset 3.3. kohdassa). Ehdotukset palvelujen järjestämisvelvollisuudesta tulee olla jatkossakin tasavertaisia päihde- ja riippuvuustyön osalta sekä sosiaalihuoltolaissa ja terveydenhuoltolaissa kuten nykyisissäkin laissa. Tämä on erityisen tärkeää juuri nyt, kun päihdehuoltolaki, joka on taannut myös sosiaalihuoltolain mukaisen päihdetyön erityispalvelut kumottaisiin palvelujen järjestämisvelvollisuuden osalta.

HE esitysluonnoksen esitykset kumoaisi kokonaan kokonaisvaltaisen päihdetyön ja erityispalvelujen erikseen järjestämisvelvollisuuden säätämisen tärkeyden myös sosiaalihuoltolaissa ja häivyttäen lainsäädännössä niiden erityisluonteen ja heikentäisi erityisesti heikommassa asemassa olevien henkilöiden asemaa ja oikeuksia, jotka kärsivät päihdeongelmista, eriasteisista haitoista sekä pitkäaikaisesta päihderiippuvuudesta.

2.4 Ovatko sosiaalipäivystyksen ja terveydenhuollon yhteistyötä koskevaan pykälään (sosiaalihuoltolain 29 a §) ehdotetut muutokset tarkoituksenmukaisia?

Kyllä

Perustele tarvittaessa kantasi:

Voimassa olevassa laissa on sosiaali - ja terveystyönsä kiireellisessä tilanteessa molemmilla on yhteistyövelvoite, eikä koordinoinnista ja johtamisvastuusta ole säädetty tarkemmin. Nyt lisäys olisi se, että kiireellisten tilanteiden psykososiaalisen tuen ensivaiheen johtovastuu olisi

sosiaalipäivystyksellä. Sosiaalipäivystykselle lisättävä velvoite kiireellisen tilanteen psykososiaalisen tuen ensivaiheen johtovastuusta edellyttää koulutuksen lisäämistä erityisesti päihde- ja mielenterveysasioissa. Vaikka järjestelmät toimisivat teknisesti, täytyy kiinnittää myös erityistä huomiota siihen, että puhelujen sisällölliset ongelmatilanteet ohjautuvat myös avun hakijan oikealle toimivaltaiselle viranomaiselle, ettei soittajia pompotella ja avun saanti viivästy turhaan.

Päivystysnumeroista tiedottaminen muutoinkin kuin digitaalisesti on ensiarvoisen tärkeää. Sosiaali ja terveyspalvelujen järjestämisvelvollisuuden siirtyessä hyvinvointialueille (ml Helsinki) on ensiarvoisen tärkeää, kun tapahtuu paljon erilaisia muutoksia, että kansalaiset saavat hätätilannetta varten mahdollisimman nopeasti apua. Tämä edellyttää joka talouteen lähetettävää kirjallista infopakettia.

2.5 Onko äkillisissä järkyttävissä tilanteissa annettavan psykososiaalisen tuen pykälän (sosiaalihoitolaki 29 b §) sisältö tarkoituksenmukainen?

Kyllä

Perustele tarvittaessa kantasi:

On hyvä ja kannatettava lisäys. Ehdotamme, että psykososiaalinen tuki oli myös laajemmin saatavilla ei vain äkillisiin, järkyttäviin tilanteisiin.

2.6 Onko päihde- ja riippuvuustyön toteuttamisen pykälän (sosiaalihoitolaki 33 b §) sisältö tarkoituksenmukainen?

Ei

Perustele tarvittaessa kantasi:

Nykyisen sosiaalihoitolain Sosiaalipalveluja koskevan 3 luvun Päihdetyötä koskevan 24 §:n sisältöä esitetään hajautettavan osin 1 luvun Yleisiin määräyksiin 3§:n määritelmiä koskevaan 7)- kohtaan ja pääosin menettelyä koskevaan 4 lukuun Sosiaalihoitolain toteuttamisen 33b § pykälään. Samalla nykyinen Päihdetyötä koskevan 24§:n nykyisen sisällön mukaiset palvelut poistettaisiin hyvinvointialueen sosiaalipalveluina järjestettävä Tuen tarpeisiin vastaavana palveluna 14 §:n 10) kohdasta. Samaten kävisi, jos nykyisen sosiaalihoitolain 25 §:n mielenterveystyön pykälä poistettaisiin, se jäisi järjestämisvelvollisuuden piiristä pois 14 §:n kohdassa 11.

Tällä muutoksella heikennetään järjestämisvelvollisuuden piirissä olevaa sosiaalihoillon päihdetyön ja päihde- ja riippuvuuspalvelujen saatavuutta ja saavutettavuutta sekä asiakkaan asemaa ja

oikeuksia saada sosiaalihuoltolain mukaisia päihde- ja riippuvuuspalveluja jatkossa myös sosiaalihuoltolain erityisiin päihdepalveluihin mm laituskuntoutukseen myös sosiaalihuollon itsenäisesti arvioimana.

Esitys heikentäisi oleellisesti asiakkaan oikeusturvaa, kun asiasta ei tehtäisi enää päätöstä, eikä silloin voisi käyttää perustuslain mukaisia oikeusturvakeinoja. Esitys heikentäisi jo vakiintuneeksi myös oikeuskäytännössä todettua päihdehuoltolain ja sosiaalihuoltolain perusteella oikeutta saada päihdepalveluja (finlex-> oikeuskäytäntö-hallinto-oikeus-päihdehuolto).

Erytyislakia päihdehuoltolakia koskien palvelujen osalta niiden kumoamista ja niiden säännösten siirtämistä sosiaali- ja terveydenhuoltolakiin on ollut tarkoitus parantaa palveluja. Nyt esitysluonnos tällaisenaan näiltä osin ei toteuta tätä tavoitetta vaan päinvastoin.

Uutena HE luonnoksessa esitetyn sosiaalihuoltolain Sosiaalipalvelut 3 luvun 24 § tilalle esitämme säilytettäväksi sen nykyinen sisältö täydennettynä niiltä osin mitä päihdehuoltolain kumoaminen ja säännösten siirtäminen edellyttää, että tavoitteiden mukaisesti asiakkaan asema paranee eikä heikkene.

Ja nyt HE luonnosesitetyn mukaisen Päiväkeskus ja tilapäistä majoitusta koskevan päihdetyön palvelusäännöksen omaan pykälään esim. 24a §:ksi. Ko palvelussa voi asioida anonyyminä ja siitä ei tehdä päätöstä.

HE esityksessä on katsottu, että muut yleiset sosiaalipalvelut ovat myös käytettävissä erityisesti päihteiden käyttäjille tai riippuvuuskäyttäytymiseen suunnattuina palveluina. Tässä täytyy huomata, että 33 §b kohdassa erityisesti päihdepalveluja säännökset eivät ole järjestämisvelvollisuuden piirissä ja sen vuoksi ko esitetyn pykälän sisältö on palautettava asiakkaan oikeuksien turvaamiseksi takaisin 24 §:n järjestämisvelvollisuuden piiriin kuten nykyisin voimassa oleva lainsäädäntö.

Lisäksi nyt ehdotetun 33§:n 2 momentissa säädetty ”Palveluja on annettava henkilön, hänen perheensä ja muiden läheistensä avun ja tuen (lisäyksellä kuntoutuksen) tarpeen perusteella” kuten edellä 1 momentin sisältö tulee säätää järjestämisvelvollisuuden piirissä olevaan 3 luvun 24 §:än.

Näin lisättyinä päihdehuoltolain 7§:n vastaavan säännöksen takaama yksilöllisen tarvetta vastaava oikeus päihdepalveluihin myös sosiaalipalveluissa arvioituna tulee turvattua kuten HE esityksen mukaan se on lisätty myös terveydenhuoltolain 28§: ään. Erytyislainsäädännöstä luovuttaessa ei

suinkaan ollut tavoitteena heikentää päihdepalveluja ja niihin pääsyä, vaan päinvastoin.

Esitetyn 4 luvun 33 b §:n sisältö ehdotetaan siirrettäväksi ja muutettavaksi (so palautettavaksi kuten nykyisin tarkennettuna) 24 §:ään

Muutosehdotus 3 luku 24 § :ään

Päihde- ja riippuvuuspalvelut

Päihde- ja riippuvuustyöllä vähennetään ja poistetaan päihteisiin ja riippuvuuskäyttämiseen liittyviä, hyvinvointia ja turvallisuutta vaarantavia tekijöitä sekä tuetaan päihteettömyyttä ja riippuvuuskäyttäytymisestä irrottautumista. Tässä laissa tarkoitettuun sosiaalihuollon päihde- ja riippuvuustyöhön kuuluu:

1. ohjaus ja neuvonta;

2. edellä 14 §:ssä tarkoitetut sosiaalipalvelut joko yleisinä sosiaalipalveluina tai erityisesti päihteiden käyttäjille tai riippuvuuskäyttäytymiseen suunnattuina palveluina

Palveluja on annettava henkilön, hänen perheensä ja muiden läheisensä avun, tuen ja kuntoutuksen tarpeen perusteella.

Lapsen oikeudesta saada välttämättömät sosiaalipalvelut säädetään edellä 13 §:ssä.

Raskaana olevalla henkilöllä on oikeus saada välittömästi riittävät päihteettömyyttä tukevat sosiaalipalvelut.

Asiakkaan siirtyessä palvelusta toiseen, on kiinnitettävä erityistä huomiota palvelujen jatkuvuuteen ja asiakasta on tarvittaessa avustettava palveluissa siirtymisessä.

Jos asiakkaalla on samanaikaisesti mielenterveys-, päihde- ja/tai riippuvuusongelma, on mielenterveys- ja päihdepalveluja järjestettävä hänelle samanaikaisesti

Päihde- ja riippuvuuspalvelut on suunniteltava ja toteutettava siten, että se muodostaa toimivan kokonaisuuden hyvinvointialueella tehtävän muun sosiaali- ja terveydenhuollon kanssa sekä hyvinvointialueella ja kunnissa tehtävän ehkäisevän päihdetyön kanssa.

Terveydenhuollon päihde- ja riippuvuustyön toteuttamisesta säädetään terveydenhuoltolain 28 §:ssä.

Lisäsehdotus edellä mainittuun liittyen

3 luvun

14 § Tuen tarpeisiin vastaavat sosiaalipalvelut lisätään

10) päihde- ja riippuvuustyö

10a) päiväkeskus- ja tilapäinen majoitus päihdetyön palveluna

11) mielenterveystyö

17 § sosiaalinen kuntoutus

x) -kohta mielenterveys- ja päihdetyön kuntouttavat avo- ja laitospalvelut sekä päihdeettömyyttä tukevat asumispalvelut

Lisäksi muutettava:

Mielenterveyspalvelut, mitkä tulee säilyttää myös nykyisen sosiaalihuoltolain systematiikan säilyttämiseksi 25 §:ssä ottaen huomioon, että terveydenhuoltolaissa on säädetty

Mielenterveyspalveluista 27 § ja Päihde- ja riippuvuuspalveluista 28 §. Palvelut tulee olla määritelty yhdenvertaisesti molemmissa laeissa.

“Päiväkeskus ja tilapäinen majoitus päihdetyön palveluna” ehdotuksessa ainoana päihdetyön erityispalveluna järjestämisvelvollisuuden piirissä säädettyinä kaventaisi yksistään asiakkaiden oikeutta laaja-alaiseen sosiaalihuollon päihdetyöhön. Päiväkeskuspalvelussa ja tilapäisen majoituksen yhteydessä tulee järjestää palveluun sisältyvää ohjausta päihdepalveluihin ja opastusta muuhun henkilön avun tarpeeseen. Koska palvelussa on mahdollista asioida anonyyminä, niistä ei anneta päätöstä toisin kuin yllä esitetyissä Päihde- ja riippuvuuspalveluista, kun ne ovat sijoitettuna Sosiaalihuoltolain Sosiaalipalvelut 3 luvun 24 §:ään. Tämän vuoksi Päiväkeskus ja tilapäinen majoitus päihdetyön palveluna on sekaannuksen välttämiseksi syytä säätää omana pykälänään esimerkiksi 24 a§.

Näin ollen, mitä HE esitysluonnoksessa on esitetty päihde- ja riippuvuuspalveluista säädettäväksi 4 luvun Sosiaalihuollon toteuttaminen menettelyä koskevaan 33b§:ään voidaan kumota. Menettelyyn liittyvistä asioista säädetään 4 luvun muissa pykälissä ja asiakkaan asemasta ja oikeuksista säädettyssä laissa, jotka tulevat sovellettavaksi sosiaalihuoltolain kaikkien kohderyhmien osalta ja siten myös päihde- ja riippuvuuspalveluiden asiakkaiden kohdalla.

Myös terveydenhuoltolain nykyinen päihdetyön 28 § on säilytetty, otsikkomuutoksella ja

täydentämällä pykälää kysymyksen 3.3. kohdassa. Ehdotukset palvelujen järjestämisvelvollisuudesta tulee olla yhdenvertaisia päihde- ja riippuvuustyön osalta sosiaalihuoltolaissa ja terveydenhuoltolaissa. Muutoin HE esitys kumoaisi kokonaan kokonaisvaltaisen päihdetyön ja erityispalvelujen erikseen säätämisen tärkeyden ja häivyttäen lainsäädännössä niiden erityisluonteen ja heikentäisi erityisesti heikommassa asemassa olevien henkilöiden asemaa ja oikeuksia, jotka kärsivät päihdeongelmista ja eriasteisista haitoista sekä pitkäaikaisesta päihderiippuvuudesta.

2.7 Onko mielenterveystyön toteuttamisen pykälän (sosiaalihuoltolaki 33 c §) sisältö tarkoituksenmukainen?

Ei

Perustele tarvittaessa kantasi:

Nykyinen sosiaalihuoltolain 25 § on HE esityksen mukaan esitetty kumottavaksi.

Mielenterveyspalvelut tulee säilyttää myös nykyisen sosiaalihuoltolain systematiikan säilyttämiseksi 25 §:ssä kuten olemme esittäneet myös Päihdetyön osalta järjestämisvelvollisuuden piirissä 3 luvussa. Siirtäminen HE esityksen mukaan 4 luvun 33 c §:ään heikentää asiakkaan oikeusturvaa. Lisäksi ottaen huomioon, että terveydenhuoltolaissa on säädetty Mielenterveyspalveluista 27 § ja Päihde- ja riippuvuuspalveluista 28 §. Palvelut tulee olla määritelty yhdenvertaisesti molemmissa laeissa.

Mielenterveystyö tulee säilyttää 25 §:ssä, nykyisessä muodossaan tarkistettuna.

Mielenterveyspalvelut tulee johdonmukaisesti säilyttää myös 3 luvun 14 § 11 kohdassa Tuen tarpeisiin vastaavana sosiaalipalveluna.

2.8 Ovatko omatyöntekijän pykälään (sosiaalihuoltolaki 42 §) ehdotetut muutokset tarkoituksenmukaisia?

Kyllä

Perustele tarvittaessa kantasi:

Eryistä tukea tarvitsevien osalta korostetaan, että tapaamiskertoja pidetään tärkeänä.

Virkasuhdetta koskeva lisäys 42 § 2 mom. on kannatettava.

2.9 Onko sosiaalihuoltolakiin ehdotettu sääntely mielenterveys- ja päihdepalvelujen osalta riittävä ja tarkoituksenmukainen?

Ei

Perustele tarvittaessa kantasi:

Useita vuosia kestäneessä aiemmassa valmistelutyössä, jolloin päihde- ja mielenterveyslainsäädännön uudistamisesta pohdittiin, lähtökohta oli, että asiakkaan ja potilaan asemaa ja oikeutta palveluihin tulee parantaa. Eri sääntelytavoista päädyttiin siihen, että päihdehuoltolain ja mielenterveyslain säännökset palvelujen osalta kumotaan ja siirretään yleislakeihin sosiaalihuollon osalta sosiaalihuoltolakiin ja terveydenhuollon osalta terveydenhuoltolakiin. Erityisen tärkeänä pidettiin sitä, että päihdehuolto- ja mielenterveyslakien erityislakien kumoamisen yhteydessä on tärkeää varmistaa, ettei asiakkaiden oikeus sosiaalihuoltolain mukaisiin päihde-, riippuvuus- ja mielenterveyspalveluihin heikkene. Aikaisemmissa hallituksen esitysluonnoksissa, joita oli valmisteltu useissa työryhmissä ja jolloin kuultiin myös laajasti sidosryhmiä, ehdotukset olivat hyvin perusteltuja. Julkaistuissa Luonnos sosiaalihuoltolaki 8.6.2018 ja Luonnos terveydenhuoltolaki 8.6.2018 säännösehdotukset olivatkin tavoitteiden mukaisesti kirjattu huomattavasti parempaan suuntaan kuin nykyisessä esityksessä. Luonnoksissa huomioitiin riittävästi erityislakien kumoamisedotuksen jälkeen riittävästi niiden jatkumo palveluiden järjestämisvelvollisuuden ja asiakkaiden ja potilaiden oikeuksien toteutumisen osalta. Nämä luonnokset eivät kuitenkaan ehtineet tuolloin käsittelyssä eteenpäin, koska silloinen hallitus hajosi.

Päihde- ja mielenterveyslainsäädännön uudistaminen kirjattiin kuitenkin uuteen hallitusohjelmaan ja valmistelua päätettiin jatkaa entiseltä vanhalta pohjalta virkamiesvalmisteluna. Valmistelulle oli tarkoitus kuten aikaisemminkin: parantaa asiakkaiden ja potilaiden pääsyä ja tavoittamista palvelujen piiriin, tarjoamalla vaikuttavia ja asiakkaan ja potilaan tarpeen mukaisia palveluja, sovittamalla palveluja yhteen ja turvaamalla jatkuvuutta asiakkaan ja potilaan siirtyessä palvelusta toiseen.

Tästä syystä on tärkeää, että päihde- ja riippuvuustyötä, mielenterveystyötä sekä palveluita koskevat pykälät säilytetään ennallaan nykyisen sosiaalihuoltolain mukaisesti selkeinä kokonaisuuksina tarkennettuna järjestämisvelvollisuuden piirissä sosiaalihuoltolain sosiaalipalveluja koskevassa 3 luvussa 24§ ja 25 §:ssä. Palveluja ei voida siirtää säädettäväksi sosiaalihuoltolain 4 lukuun, joka on menettelyä koskeva luku. Nyt ehdotetun HE esitysluonnoksen uhkana on sosiaalisen puolen häviäminen sekä päihdetyöstä että mielenterveystyöstä, mikä on näiden ongelmien kanssa elävien

asiakkaiden kokonaisvaltaisen sosiaalihuollon mukaisen avun antamisen näkökulmasta selvä heikennys.

Päihdetyö on sosiaali- ja terveydenhuollon kokonaisvaltaista yhteistyötä, asiakkaan tarpeita vastaavasti ja hänen etunsa huomioiden. Tulevaisuuden sote -keskus ohjelmissa painotetaan myös yhteistyötä ja integraatiota mitä tämän ehdotuksen muutokset eivät toteuta tavoitteita vaan päinvastoin heikentää. Sosiaalihuoltolain nykyistä 24 §:ää ei ole perusteltua kumota tavoitteidenkaan osalta. Uutta termiä voi käyttää kuten ehdotuksessa ja pykälän sisältöä tulee tarkentaa. Nykyisen terveydenhuoltolain osalta 3 kuvun Sairaanhoidon 28 § Päihdetyö on säilytetty ja sitä on tarkennettu samaten 27 § Mielenterveystyön osalta.

Päihde- ja riippuvuuspalvelujen osalta tulee nähdä kokonaisvaltainen päihdetyö, ja palvelut tulee kirjata yhdenvertaisesti järjestämisvelvollisuuden piiriin sekä sosiaalihuolto- ja terveydenhuoltolaissa. Näin ollen tulee huomioida myös kuntoutusrahan saamisen edellytykset myös nykyisen siitä voimassa olevan lainsäädännön mukaisesti sosiaalihuoltolain perusteella ja huomioida myös muut tämän lakiehdotuksen johdannaisvaikutusten korjaamisesta, mitkä liittyvät sosiaalihuoltolain säilyttämiseen 3 luvun 24 §:ään.

Päiväkeskus ja tilapäinen majoitus ehdotuksessa ainoana päihdetyön erityispalveluna järjestämisvelvollisuuden piirissä säädettynä kaventaisi yksistään asiakkaiden oikeutta laaja-alaiseen sosiaalihuollon päihdetyöhön. Päiväkeskuspalvelussa ja tilapäisen majoituksen yhteydessä tulee järjestää palveluun sisältyvää ohjausta päihdepalveluihin ja opastusta muuhun henkilön avun tarpeeseen. Koska palvelussa on mahdollista asioida anonyyminä, niistä ei anneta päätöstä toisin kuin yllä esitetyissä Päihde- ja riippuvuuspalveluista sijoitettuna järjestämisvelvollisuuden sosiaalihuoltolain Sosiaalipalvelut 3 luvun 24 §:ään. Tämän vuoksi Päiväkeskus ja tilapäinen majoitus päihdetyön palveluna on syytä sekaannuksen välttämiseksi syytä säätää omana pykälänään esimerkiksi 24 a§.

HE esitysluonnoksessa on katsottu, että muut yleiset sosiaalipalvelut ovat myös käytettävissä erityisesti päihdeiden käyttäjille tai riippuvuuskäyttäytymiseen suunnattuina palveluina. Tässä täytyy huomata, että 33 §b kohdassa erityisesti päihdepalveluja säännökset eivät ole järjestämisvelvollisuuden piirissä ja sen vuoksi ko esitetyn pykälän sisältö on palautettava yllä lausutun perusteella asiakkaan oikeuksien turvaamiseksi takaisin sosiaalihuoltolain Sosiaalipalvelut 3

luvun 24 §:n järjestämisvelvollisuuden piiriin, kuten nykyisin voimassa oleva lainsäädäntö.

Lisäksi nyt esitetty Sosiaalihuollon toteuttaminen 4 luvun 33b§:n 2 momentissa säädetty ”Palveluja on annettava henkilön, hänen perheensä ja muiden läheistensä avun ja tuen (lisäyksellä kuntoutuksen) tarpeen perusteella” kuten edellä 1 momentin sisältö tulee säätää järjestämisvelvollisuuden piirissä olevaan sosiaalihuoltolain Sosiaalipalvelut 3 luvun 24 §: ään. Näin lisättyinä päihdehuoltolain 7§:n vastaavan säännöksen takaama yksilöllisen tarvetta vastaava oikeus päihdepalveluihin myös sosiaalipalveluissa arvioituna tulee turvattua. Erityislainsäädännöstä luovuttaessa ei suinkaan ollut tavoitteena heikentää päihdepalveluja ja niihin pääsyä, vaan päinvastoin.

2.10 Puuttuuko sosiaalihuoltolakiin ehdotetusta sääntelystä jotain keskeistä mielenterveys- ja päihdepalvelujen osalta?

Kyllä

Perutelut kyllä vastaukselle:

Sosiaalihuollon osalta nykyisen Sosiaalihuoltolain Päihdetyön 24 § siirtämisen sijasta se pitäisi säilyttää nykyisessä järjestämisvelvollisuuden piirissä olevassa Sosiaalipalvelut 3 luvussa ja sitä pitäisi parantaa, ja lisätä siihen palveluita samalla tavalla kuin terveydenhuollon vastaavaan pykälään on siirretty päihdehuoltolain 7 §:n oikeus palveluihin. Muutosehdotus sosiaalihuoltolain Sosiaalipalvelut 3 luku 24 §:ksi:

Päihde- ja riippuvuuspalvelut

Päihde- ja riippuvuustyöllä vähennetään ja poistetaan päihteisiin ja riippuvuuskäyttämiseen liittyviä, hyvinvointia ja turvallisuutta vaarantavia tekijöitä sekä tuetaan päihteettömyyttä ja riippuvuuskäyttäytymisestä irrottautumista. Tässä laissa tarkoitettuun sosiaalihuollon päihde- ja riippuvuustyöhön kuuluu:

1. ohjaus ja neuvonta;
2. edellä 14 §:ssä tarkoitetut sosiaalipalvelut joko yleisinä sosiaalipalveluina tai erityisesti päihteiden käyttäjille tai riippuvuuskäyttäytymiseen suunnattuina palveluina

Raskaana olevalla henkilöllä on oikeus saada välittömästi riittävät päihteettömyyttä tukevat sosiaalipalvelut.

Palveluja on annettava henkilön, hänen perheensä ja muiden läheisensä avun, tuen ja kuntoutuksen tarpeen perusteella.

Lapsen oikeudesta saada välttämättömät sosiaalipalvelut säädetään edellä 13 §:ssä.

Asiakkaan siirtyessä palvelusta toiseen, on kiinnitettävä erityistä huomiota palvelujen jatkuvuuteen ja asiakasta on tarvittaessa avustettava palveluissa siirtymisessä.

Jos asiakkaalla on samanaikaisesti mielenterveys-, päihde- ja/tai riippuvuusongelma, on mielenterveys- ja päihdepalveluja järjestettävä hänelle samanaikaisesti

Päihde- ja riippuvuuspalvelut on suunniteltava ja toteutettava siten, että se muodostaa toimivan kokonaisuuden hyvinvointialueella tehtävän muun sosiaali- ja terveydenhuollon kanssa sekä hyvinvointialueella ja kunnissa tehtävän ehkäisevän päihdetyön kanssa.

Terveydenhuollon päihde- ja riippuvuustyön toteuttamisesta säädetään terveydenhuoltolain 28 §:ssä.

Lisäysehdotus edellä mainittuun liittyen

3 luvun

14 § Tuen tarpeisiin vastaavat sosiaalipalvelut lisätään

10) päihde- ja riippuvuustyö

10a) päiväkeskus- ja tilapäinen majoitus

11) mielenterveystyö

17 § sosiaalinen kuntoutus x) -kohta mielenterveys- ja päihdetyön kuntouttavat avo- ja laitospalvelut sekä päihde- ja riippuvuustyö

tukevat asumispalvelut

Terveydenhuolto ei pysty yksin vastaamaan päihdetyöstä, vaan se täytyy tapahtua terveydenhuollon ja sosiaalihuollon yhteistyötä, jolloin se pitää näkyä myös laissa.

Terveydenhuollon osalta päihdetyö ja mielenterveystyön erityispalveluina koskevat 27 § ja 28 § on säilytetty, ja oikeudet parannettu, tämä sama on tuotava myös sosiaalihuollon puolelle.

Terveydenhuoltolakiin esitettyjen mielenterveystyön 27 §:n ja päihdetyön 28 §:n muutosehdotukset tulee sisällyttää vastaavasti sosiaalihuoltolakiin kuten palveluiden jatkuvuuden ja palvelukokonaisuuden turvaaminen.

Mielenterveyspalvelut tulee johdonmukaisesti säilyttää myös 3 luvun 14 §:n 11) kohdassa tuen tarpeisiin vastaavana sosiaalipalveluna. Lisäksi on otettava huomioon, mitä terveydenhuoltolaissa on säädetty mielenterveyspalveluista 27 §. Palvelut tulee olla määritelty yhdenvertaisesti molemmissa

laeissa.

Lakiehdotuksessa ei ole mainintaa mielenterveyspalveluina annettavasta päiväkeskustoiminnasta tai tilapäisestä majoituksesta. Pitäisi ehdottomasti olla sekä päiväkeskustoimintaa että tilapäistä majoitusta myös mielenterveysperustaisesti. Mt- ongelma on yhtäläinen riski syrjäytymiseen ja asunnottomuuteen ja saattaa jäädä vielä helpommin näkymättömäksi kuin päihdeongelmaisten asunnottomuus, mutta tarvitaan tukea perustarpeiden turvaamiseen ja sosiaaliohjausta.

Nykyisessä laissa on kohta 1 Sosiaalipalveluihin sisältyvä mielenterveyttä suojaaviin ja sitä vaarantaviin tekijöihin liittyvä ohjaus ja neuvonta sekä tarpeenmukainen yksilön ja perheen psykososiaalinen tuki on jäämässä pois kokonaan, koska tässä ehdotuksessa psykososiaalista tukea on vain kohdan 2 mukaisissa äkillisissä tilanteissa. Onko silloin vaarana, että esimerkiksi vanhemman mt-ongelman perusteella ei voida toteuttaa psykososiaalista tukea vaan tarjotaan vain diagnoosiperustaista kuntoutusta. Onko vaarana, että tämä vaikeuttaisi mt-ongelmista kärsivien vanhempien pääsyä esimerkiksi ensikotiin tai muuhun vastaavaan laitospalveluun tai avopalveluihin?

Työnohjauksesta mielenterveys- ja päihde- ja riippuvuuspalveluissa olisi tarkoitus säätää vain terveydenhuoltolaissa, on oltava yhdenvertaisesti myös sosiaalihuoltolaissa

3 Terveydenhuollon palvelut

3.1 Onko mielenterveyden edistämistä koskevan pykälän (terveydenhuoltolaki 20 §) sisältö tarkoituksenmukainen?

-

Perustele tarvittaessa kantasi:

-

3.2 Onko mielenterveyspalveluja koskevan pykälän (terveydenhuoltolaki 27 §) sisältö tarkoituksenmukainen?

-

Perustele tarvittaessa kantasi:

-

3.3 Onko päihde- ja riippuvuuspalveluja koskevan pykälän (terveydenhuoltolaki 28 §) sisältö tarkoituksenmukainen?

-

Perustele tarvittaessa kantasi:

-

3.4 Onko opioidiriippuvaisten vieroitus- ja korvaushoitoa opioidilääkkeillä koskevan pykälän (terveydenhuoltolaki 28 a §) sisältö tarkoituksenmukainen?

-

Perustele tarvittaessa kantasi:

-

3.5 Onko kiireellistä hoitoa koskevaan pykälään (terveydenhuoltolaki 50 §) ehdotettu lisäys tarkoituksenmukainen?

-

Perustele tarvittaessa kantasi:

-

3.6 Ovatko terveydenhuollon ja sosiaalipäivystyksen yhteistyötä koskevaan pykälään (terveydenhuoltolaki 50 a §) ehdotetut muutokset tarkoituksenmukaisia?

-

Perustele tarvittaessa kantasi:

-

3.7 Onko äkillisissä järkyttävissä tilanteissa annettavan psykologisen tuen pykälän (terveydenhuoltolaki 50 b §) sisältö tarkoituksenmukainen?

-

Perustele tarvittaessa kantasi:

-

3.8 Onko sosiaali- ja terveysministeriön hyväksymää hoitoa huumausainerikoksissa koskevan pykälän (terveydenhuoltolaki 78 b §) sisältö tarkoituksenmukainen?

-

Perustele tarvittaessa kantasi:

-

3.9 Onko työnhjausta koskevan pykälän (terveydenhuoltolaki 78 c §) sisältö tarkoituksenmukainen?

-

Perustele tarvittaessa kantasi:

-

3.10 Onko terveydenhuoltolakiin ehdotettu sääntely mielenterveys- ja päihdepalvelujen osalta riittävä ja tarkoituksenmukainen?

-

Perustele tarvittaessa kantasi:

-

3.11 Puuttuuko terveydenhuoltolakiin ehdotetusta sääntelystä jotain keskeistä mielenterveys- ja päihdepalvelujen osalta?

-

Perustelut kyllä vastaukselle:

-

4 Mielenterveyslaki

4.1 Ovatko ohjausta ja valvontaa koskevaan pykälään (mielenterveyslaki 2 §) ehdotetut muutokset tarkoituksenmukaisia?

-

Perustele tarvittaessa kantasi:

-

4.2 Onko tahdosta riippumattoman hoidon järjestämistä koskevan pykälän (mielenterveyslaki 3 §) sisältö tarkoituksenmukainen?

-

Perustele tarvittaessa kantasi:

-

4.3 Onko opioidiriippuvaisten vieroitus- ja korvaushoitoa koskevan pykälän (mielenterveyslaki 6 a §) sisältö tarkoituksenmukainen?

-

Perustele tarvittaessa kantasi:

-

5 Päihdehuoltolaki

5.1 Onko mielestänne perusteltua, että mahdollisuus määrätä tahdosta riippumattomaan hoitoon väkivaltaperusteella poistettaisiin?

-

Perustele tarvittaessa kantasi:

-

6 Laki Kansaneläkelaitoksen kuntoutusetuuksista ja kuntoutusrahaetuksista

6.1 Ovatko Kansaneläkelaitoksen kuntoutusetuuksista ja kuntoutusrahaetuksista annetun lain 18 §:ään ehdotetut muutokset perusteltuja?

-

Perustele tarvittaessa kantasi:

-

7 Laki ikääntyneen väestön toimintakyvyn tukemisesta sekä iäkkäiden sosiaali- ja terveyspalveluista

7.1 Ovatko ikääntyneen väestön toimintakyvyn tukemisesta sekä iäkkäiden sosiaali- ja terveyspalveluista annetun lain 2 §:ään ehdotetut muutokset perusteltuja?

-

Perustele tarvittaessa kantasi:

-

8 Laki Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen alaisista lastensuojeluyksiköistä

8.1 Ovatko Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen alaisista lastensuojeluyksiköistä annetun lain 1 §:ään ehdotetut muutokset perusteltuja?

-

Perustele tarvittaessa kantasi:

-

9 Huumausainelaki

9.1 Ovatko huumausainelain 4 §:n 2 momenttiin ehdotetut muutokset perusteltuja?

-

Perustele tarvittaessa kantasi:

-

10 Laki Vankiterveydenhuollon yksiköstä

10.1 Onko Vankiterveydenhuollon yksiköstä annettuun lakiin ehdotettu uusi 16 a § perusteltu?

-

Perustele tarvittaessa kantasi:

-

11 Siviilipalveluslaki

11.1 Ovatko siviilipalveluslain 93 §:ään ehdotetut muutokset perusteltuja?

-

Perustele tarvittaessa kantasi:

-

12 Laki henkilötietojen käsittelystä Puolustusvoimissa

12.1 Ovatko henkilötietojen käsittelystä Puolustusvoimissa annetun lain 35 §:ään ehdotetut muutokset perusteltuja?

-

Perustele tarvittaessa kantasi:

-

13 Laki sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista

13.1 Ovatko sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista annettuun lakiin ehdotetut muutokset tarkoituksenmukaisia?

-

Perustele tarvittaessa kantasi:

-

14 Vaikutusten arviointia, toimeenpanoa ja aikataulua koskevat kysymykset

14.1 Ovatko arviot esityksen kustannusvaikutuksista mielestänne realistiset?

-

Perustele tarvittaessa kantasi:

-

14.2 Ovatko arviot lapsivaikutuksista mielestänne realistiset?

-

Perustele tarvittaessa kantasi:

-

14.3 Ovatko arviot muista vaikutuksista mielestänne realistiset?

-

Perustele tarvittaessa kantasi:

-

14.4 Kommentit koskien ehdotusta lakimuutosten voimaantuloajasta 1.1.2023 ja muutosten toimeenpanoa?:

-

15 Asetusluonnokset

15.1 Kommentit koskien ehdotusta valtioneuvoston asetukseksi mielenterveysasetuksen eräiden säännösten kumoamisesta?

-

15.2 Kommentit koskien ehdotusta valtioneuvoston asetukseksi päihdehuoltoasetuksen eräiden säännösten kumoamisesta?

-

15.3 Kommentit koskien ehdotusta sosiaali- ja terveysministeriön asetukseksi hyväksyttävästä hoidosta huumausainerikoksissa?

-

16 Mahdolliset muut kommentit liittyen hallituksen esitysluonnokseen

16.1 Mahdolliset muut kommentit liittyen hallituksen esitysluonnokseen:

Lakiesitysten perusteluissa tulee selkeämmin huomioida kokemusasiantuntijat ja vertaistoiminta sosiaali- ja terveydenhuollon päihde- ja mielenterveyspalveluja kehitettäessä, toteuttaessas ja arvioitaessa. Kokemusasiantuntijat voivat työskennellä sekä julkisen sektorin, että kolmanne sektorin palveluksessa ja omien taustayhteisöjensä järjestämässä päihde- ja mielenterveystyössä. Vertaistoimintaa tulee olla tarjolla julkisen sosiaali- ja terveydenhuollon päihde- ja mielenterveyspalveluiden rinnalla. Matalan kynnyksen toiminta mahdollistaa toipujalle pitkäaikaisen kiinnittymisen toipumisalustaan.

Lahtinen Satu
Jyväskylän A-kilta ry - Satu Lahtinen